

SAOPĆENJE PRIOPĆENJE FIRST RELEASE

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNI ZAVOD ZA STATISTIKU

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERAL OFFICE OF STATISTICS

GODINA / YEAR II

SARAJEVO, 15.02.2013.

BROJ / NUMBER: 21.3.1

Molimo korisnike da prilikom korišćenja podataka navedu izvor
Those using data from this issue are requested to state the source

ANKETA O POTROŠNJI DOMAĆINSTAVA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE, 2011. (Konačni rezultati)

*HOUSEHOLD BUDGET SURVEY IN FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA, 2011
(Final Data)*

U 2011. godini domaćinstva su za potrebe finalne potrošnje u prosjeku mjesečno trošila 1.672,39 KM.

Broj anketiranih domaćinstava

Anketa o potrošnji domaćinstava/kućanstava u Bosni i Hercegovini je provedena u periodu 01.01.-31.12.2011. godine na uzorku od 7.400 domaćinstava/kućanstava, od čega skoro 2/3 domaćinstava su anketirana na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine.

Struktura prosječne mjesečne potrošnje domaćinstava

Najveće učešće u prosječnoj mjesečnoj potrošnji domaćinstava/kućanstava imali su hrana i bezalkoholna pića (31,0%) i stanovanje, električna energija, plin i ostali energenti (23,6%). Značajan dio kućnog budžeta se trošio i za prevoz (11,1%) koji obuhvata kupovinu prevoznih sredstava, goriva i izdatke za usluge prevoza putnika (Tabela 2.).

U gradskim domaćinstvima/kućanstvima za kupljenu hranu mjesečno je izdvajano 545,04 KM, a iz vlastite proizvodnje je potrošeno hrane i pića u vrijednosti 15,12 KM (2,8%), dok su ruralna domaćinstva/kućanstva za kupljenu hranu trošila 522,62 KM, a iz vlastite proizvodnje 94,37 KM (18,1%) (Tabela 3.).

Po definiciji potrošnje, u izdatke za potrošnju se uključuju i dvije stavke koje ne predstavljaju stvarnu kupovinu ni stvarne izdatke, a odnose se na potrošnju iz vlastite proizvodnje i imputiranu rentu. One čine skoro petinu ukupne potrošnje domaćinstava (18,0%), tako da prosječan mjesečni izdatak za potrošnju domaćinstava u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji se odnosi na stvarnu kupovinu proizvoda i usluga iznosi 1.370,36 KM (Grafik 1.).

Posjedovanje trajnih dobara u domaćinstvu

U 2011. godini 83,0% domaćinstava imalo je bar jednog člana koji posjeduje mobilni telefon. Kompiutersku opremu posjeduje 42,6% domaćinstava, dok internet priključak ima njih 32,2%. Automobil posjeduje 55,5% domaćinstava dok skoro svako deseto domaćinstvo posjeduje klima uređaj (9,5%) (Tabela 4.).

Siromaštvo u Federaciji Bosne i Hercegovine

U 2011. godini u Federaciji Bosne i Hercegovine bilo je 17,1% stanovnika koji žive u relativnom siromaštvu. Siromašno je svako šesto domaćinstvo. Prag relativnog siromaštva iznosi 416,40 KM mjesečno po ekvivalentnoj odrasloj osobi (Tabela 5.).

In 2011 household average monthly consumption expenditure was 1,672.39 KM.

Number of households surveyed

The survey was conducted in the period of 1 January to 31 December 2011 on the sample of 7,400 households, from which 2/3 of households were surveyed in the territory of the Federation of Bosnia and Herzegovina.

Structure of the household average monthly consumption expenditure

Food and beverages (31.0%) and Housing, electricity, gas and other fuels (23.6%) had the largest share of the average monthly consumption expenditure of households. A large part of expenditure was spent on transport (11.1%), which includes the purchase of vehicles, fuels and expenditure on passenger transport services (Table 2.).

For purchasing food, urban households were spent 545.04 KM monthly, from which self-consumption was 15.12 KM (2.8%). Rural households were spent 522.62 KM for purchased food, from which self-consumption was 94.37 KM (18.1%) (Table 3.).

According to definition, two items that do not represent the actual purchase nor any actual expenses are included in the composition of consumption expenditures, which relate to the consumption from self-production and imputed rent. They make up nearly a fifth of the total consumption of households (18.0%), so that the average monthly consumption expenditure of households in Bosnia and Herzegovina, which refers to the actual purchase of products and services is 1,370.36 KM (Chart 1.).

Household Facilities and Appliances

In 2011 83.0% of households had at least one member who owns a mobile phone. Computer equipment has 42.6% of households, while 32.2% have internet access. The car holds 55.5% of households, while almost one in ten households have air conditioning (9.5%) (Table 4.).

Poverty in Federation of Bosnia and Herzegovina

In 2011 in Federation of Bosnia and Herzegovina 17.1% of the population lived in relative poverty. Every sixth households in the country is poor. The relative poverty threshold was set to the amount of 416.40 KM per month per equivalent adult (Table 5.).

Tabela 1. Glavni indikatori stanovništva i domaćinstava/kućanstava prema tipu naselja, 2011. godina
Table 1. Main indicators of population and households by settlement type, 2011

	Ukupno <i>Total</i>	Gradsko <i>Urban</i>	Ostalo <i>Rural/semi-urban</i>	
Broj anketiranih domaćinstava/kućanstava	4.611	1.745	2.866	<i>Number of households surveyed</i>
Procijenjeni broj domaćinstava/kućanstava	652.129	297.905	354.224	<i>Estimated number of households</i>
Procijenjeni broj stanovnika	2.043.587	863.611	1.179.976	<i>Population estimation</i>
muškarci	998.851	409.983	588.868	<i>male</i>
žene	1.044.736	453.628	591.108	<i>female</i>
Prosječan broj članova u domaćinstvu/kućanstvu	3,13	2,90	3,33	<i>Average household size</i>

Tabela 2. Prosječni mjesečni izdaci, u KM i struktura u procentima
Table 2. Average monthly expenditure, KM and percentage composition

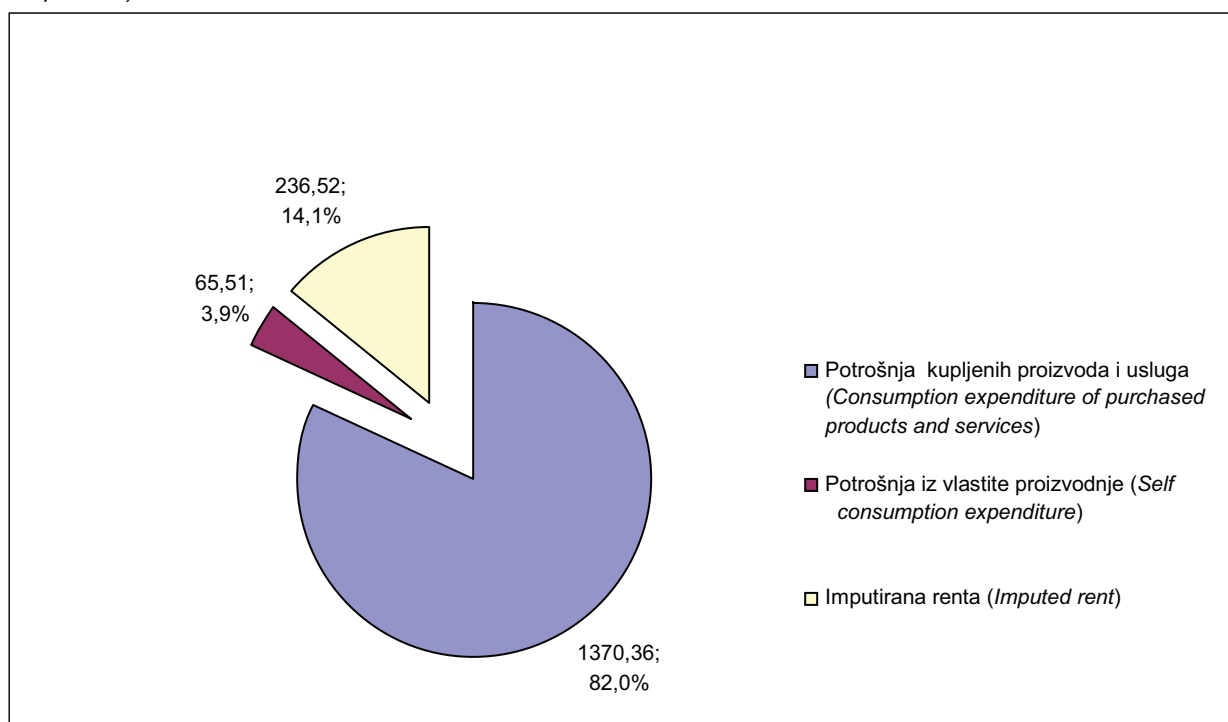
Kategorija izdataka	2004	2007	2011	<i>Expenditure category</i>
UKUPNO, u KM	1.346,44	1.649,72	1.672,39	TOTAL, in KM
Struktura izdataka prema glavnim odjeljcima COICOP klasifikacije, %	100,0	100,0	100,0	<i>Structure of expenditure according to main groups of COICOP, %</i>
01 Hrana i bezalkoholna pića	31,0	31,5	31,0	<i>Food and non-alcoholic beverages</i>
02 Alkoholna pića i duhan	3,4	3,1	3,4	<i>Alcoholic beverages and tobacco</i>
03 Odjeća i obuća	5,2	5,5	4,5	<i>Clothing and footwear</i>
04 Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti	23,1	22,1	23,6	<i>Housing, water, electricity, gas and other fuels</i>
05 Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće	7,1	5,6	5,0	<i>Furniture, household equipment and routine maintenance of the house</i>
06 Zdravstvo	3,4	3,7	3,7	<i>Health</i>
07 Prijevoz	9,9	11,2	11,1	<i>Transport</i>
08 Komunikacije	2,6	3,3	3,6	<i>Communications</i>
09 Rekreacija i kultura	4,0	3,9	3,1	<i>Recreation and culture</i>
10 Obrazovanje	1,0	0,5	0,8	<i>Education</i>
11 Restorani i hoteli	2,9	3,0	3,2	<i>Restaurants and hotels</i>
12 Ostala dobra i usluge	6,4	6,6	7,0	<i>Miscellaneous goods and services</i>

Tabela 3. Prosječni mjesečni izdaci prema kategorijama izdataka i tipu naselja, u KM, 2011. godina
Table 3. Average monthly expenditure according to expenditure category and settlement type, in KM, 2011

Kategorija izdataka	Ukupno <i>Total</i>	Gradsko <i>Urban</i>	Ostalo <i>Rural/semi-urban</i>	<i>Expenditure category</i>
UKUPNO	1.672,39	1.852,43	1.520,97	TOTAL
Ukupno hrana i piće	532,86	545,04	522,62	Total food and beverages
- potrošnja hrane i pića iz vlastite proizvodnje	58,17	15,12	94,37	- self-consumption of food and beverages
Hljeb i žitarice	79,47	79,87	79,13	Bread and cereals
Meso	115,15	117,31	113,33	Meat
Riba	11,88	14,98	9,26	Fish
Mlijeko, sir i jaja	76,80	81,07	73,21	Milk, cheese and eggs
Ulje i masnoće	28,51	27,77	29,12	Oils and fats
Voće	38,21	42,08	34,96	Fruit
Povrće	50,03	49,93	50,12	Vegetables
Šećer, džem, med, čokolada i konditorski proizvodi	44,96	45,63	44,39	Sugar, jam, honey, chocolate, confectionery
Ostali prehrambeni proizvodi	20,63	20,88	20,43	Other food products
Bezalkoholna pića	52,11	52,33	51,92	Non-alcoholic beverages
Alkoholna pića	15,11	13,19	16,72	Alcoholic beverages
Ukupno – neprehrana	1.139,53	1.307,39	998,35	Total non-food
- potrošnja neprehrambenih proizvoda iz vlastite proizvodnje	7,35	0,71	12,93	-self-consumption of non-food products
Duhan	41,78	45,11	38,97	Tobacco
Odjeća i obuća	75,78	90,51	63,38	Clothing and footwear
Stanovanje	250,09	299,71	208,36	Housing
Električna energija, plin, voda i drugi energenti	145,91	158,58	135,25	Electricity, gas, water and other fuels
Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće	83,23	91,12	76,59	Furniture, household equipment and routine maintenance of the house
Zdravstvo	62,45	67,23	58,44	Health
Prijevoz	184,93	184,94	184,93	Transport
Komunikacije	60,19	72,71	49,66	Communications
Rekreacija i kultura	51,85	70,91	35,81	Recreation and culture
Obrazovanje	13,74	20,26	8,26	Education
Ugostiteljske usluge	37,65	50,54	26,81	Catering services
Usluge smještaja	15,11	19,71	11,24	Accommodation services
Ostala dobra i usluge	116,83	136,07	100,64	Miscellaneous goods and services

Grafik 1. Prosječni mjesečni izdaci za potrošnju: stvarni i fiktivni izdaci, 2011. godina (u KM i struktura u procentima)

Graph 1. Average monthly consumption expenditure: real and virtual expenditure, 2011 (in KM and percentage composition)

Tabela 4. Posjedovanje trajnih potrošnih dobara u domaćinstvu / kućanstvu prema tipu naselja, u procentima, 2011. godina

Table 4. Ownership of durable goods in households according to settlement type, percentage, 2011

Vozila i trajna potrošna dobra	Ukupno Total	Gradsko Urban	Ostalo Rural/semi-urban	Vehicles and durable goods
Automobil	55,5	53,9	56,8	Car
Bicikl	21,0	21,4	20,7	Bicycle
Šporet na drva ili ugalj	79,4	58,2	97,2	Firewood or coal stove
Frižider, zamrzivač	99,0	99,2	98,8	Refrigerator, freezer. etc.
Mašina za suđe	22,9	32,8	14,6	Dishwasher
Mašina za veš	94,2	97,4	91,6	Washing machine
Oprema za čišćenje (usisivač, mašina za pranje tepiha)	96,1	98,5	94,2	Cleaning equipment (vacuum cleaner, carpet washing machine)
Peć, grijalica, bojler, napa	95,0	97,2	93,1	Stoves, heater, boiler, hood
Klima-uređaj	9,5	13,4	6,2	Air conditioner
Mašina za šivenje i pletenje	10,7	14,8	7,3	Sewing and knitting machine
Televizor	99,0	98,9	99,0	TV set
DVD, video rekorder	70,0	73,6	67,1	DVD, video recorder
Mobilni telefon	83,0	85,9	80,6	Mobile phone
Satelitska antena	13,4	10,1	16,1	Satellite dish
PC, štampač, kalkulator	42,6	52,6	34,1	PC, printer, calculator
Internet priključak	32,2	40,7	25,0	Internet connection

Tabela 5. Glavni indikatori relativnog siromaštva, 2011. godina
 Table 5. Main indicators of relative poverty, 2011

Posmatrana populacija		<i>Observed population</i>
Relativna linija siromaštva (KM)	416,40	Relative poverty line (KM)
Siromašna domaćinstva/kućanstva	104.053	<i>Poor households</i>
Ukupna domaćinstva/kućanstva	652.129	<i>Total households</i>
Siromašni stanovnici	349.756	<i>Poor individuals</i>
Ukupni stanovnici	2.043.587	<i>Total individuals</i>
Stopa siromaštva(%)		Incidence of poverty (%)
Siromašna domaćinstva	16,0	<i>Poor households</i>
Siromašni stanovnici	17,1	<i>Poor individuals</i>
Jaz siromaštva(%)		Powerty gap (%)
Domaćinstva	26,64	<i>Households</i>
S80/S20	5,2	<i>S80/S20</i>

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Anketa o potrošnji domaćinstava (APD) je anketa na bazi uzorka domaćinstava koja se u Bosni i Hercegovini provodi u nepravilnim vremenskim razmacima i fokusira uglavnom na izdatke za potrošnju domaćinstava. Podaci iz ovog saopštenja se odnose na 2011. godinu kada je APD provedena po treći put.

Anketom se prikupljaju podaci o izdacima domaćinstava za hranu i piće, stanovanje, namještaj, odjeću i obuću, zdravstvo, prevoz, komunikacije, rekreaciju i slobodno vrijeme, kulturu i obrazovanje. Pored toga prikupljaju se i osnovni podaci o članovima domaćinstava, karakteristikama stambene jedinice, prihodima i investicijama domaćinstava te podaci o socijalnoj uključenosti njihovih članova.

Prikupljanje podataka se vrši pomoću 3 upitnika: Dnevnik nabavki, Dnevnik o potrošnji iz vlastite proizvodnje i Završni intervju. U 2011. godini uvedena i su i dva ad-hoc modula kao dio Završnog intervjua: Modul socijalne uključenosti, migracija i doznaka i Modul zdravstvenog stanja i zdravstvenih usluga.

Namjena

Svrha provođenja APD je dobivanje podataka o veličini i strukturi finalne potrošnje domaćinstava, uslovima njihovog života, životnom standardu i siromaštvu kao i dobivanje pondera za statistiku potrošačkih cijena.

Klasifikacija

Za analizu strukture potrošnje koristi se Klasifikacija lične potrošnje prema namjeni (Classification of Individual Consumption by Purpose-COICOP) koja dijeli izdatke na dvanaest osnovnih odjeljaka proizvoda i usluga. Za potrebe analize u ovom saopštenju izvršeno je djelimično raščlanjenje nekih odjeljaka COICOP-a.

NOTES OF METHODOLOGY

The Household Budget Survey (HBS) is a national household based survey conducted in irregular time periods in Bosnia and Herzegovina mainly focusing on consumption expenditure of households. The data in this First Release refer to newly released data with reference year 2011 and it is third release of this survey.

The survey collects data on household expenditure for food and beverages, housing, furniture, clothing and footwear, health, transportation, communication, recreation and leisure, culture and education. In addition, basic information about household members, dwelling characteristics, household income and investment and data on social inclusion of their members were collected.

Data collection is performed using three questionnaires: Diary of purchases, Self-consumption diary and Final interview. Two ad-hoc modules as part of the final interview were introduced in 2011: Module for social inclusion, migration and remittances and Module for health status and health services.

Purpose

The purpose of the HBS is to get data on the size and structure of final consumption of households, their living conditions, living standards and poverty as well as to obtain weights for consumer price statistics.

Classification

For the analysis of the consumption expenditure, the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP) is used. The COICOP divides consumer expenditures into twelve different divisions of consumer goods and services. For the purposes of the analysis in this First Release, partly distribution of the COICOP division was made.

Definicije

Domaćinstvom se smatra svaka porodična ili druga zajednica osoba koje se izjasne da zajedno stanuju i zajednički troše svoje prihode radi podmirivanja osnovnih životnih potreba, bez obzira da li se svi članovi stalno nalaze u mjestu gdje je domaćinstvo nastanjeno ili neki od njih borave duže vrijeme u drugom mjestu, odnosno stranoj državi zbog rada, školovanja ili iz drugih razloga.

Izdaci za potrošnju domaćinstava/kućanstava obuhvataju izdatke za robu i usluge kupljene ili potrošene sa ciljem zadovoljavanja potreba domaćinstva/kućanstva. Uključuju stvarnu kupovinu proizvoda i usluga, potrošnju iz vlastite proizvodnje i imputiranu rentu.

Stvarna kupovina proizvoda i usluga obuhvata izdatke u novcu koje je domaćinstvo/kućanstvo potrošilo za kupovinu proizvoda i usluga.

Potrošnja iz vlastite proizvodnje podrazumijeva potrošnju prehrambenih i neprehrambenih proizvoda koje je domaćinstvo/kućanstvo samo proizvelo.

Imputirana renta predstavlja procijenjenu vrijednost usluga korišćenja stambenih jedinica nastanjenih njihovim vlasnicima.

Linija siromaštva - prag u odnosu na izdatke za potrošnju po kojem se domaćinstva svrstavaju u kategoriju siromašnih domaćinstava i onih koja nisu siromašna. Prag je postavljen na 60% medijane mjesečnih izdataka za potrošnju.

Izjednačeni izdaci za potrošnju domaćinstava - mjesečni izdaci domaćinstva podijeljeni sa ekvivalentnom veličinom domaćinstva, prema tzv. "modificiranoj skali ekvivalentnosti – OECD".

Jaz siromaštva - mjeri koliko je (u procentima) prosječan izdatak za potrošnju siromašnih domaćinstava ispod praga siromaštva.

Omjer kvintila S80/S2 - poredi ukupan ekvivalentan izdatak gornjeg kvintila sa izdatkom najnižeg kvintila (20% najniže ekvivalentne distribucije).

Definitions

A household is a family or other community of people who declare that live together and spend their income to cover basic living costs, whether all members are constantly in a place where the household residence or some of them stay longer in the second town or country for work, education or other reasons.

Household consumption expenditure includes expenditures made for good and services purchased or self-consumed by households to satisfy their own needs. It includes real purchase of goods and services, self-consumption expenditure and imputed rent.

Real purchase of good and services includes expenditures in money spent for purchase of goods and services to satisfy household needs.

Self-consumption expenditure is consumption of food and non-food goods which are produced by households.

Imputed rent is estimated value of services for owner-occupied dwellings.

Poverty line - the threshold in terms of consumption expenditure to classify households into poor and non poor; it is set at the 60% of median monthly consumption expenditure.

Equivalent household consumption expenditure - monthly household expenditure divided by its equivalent size, using the so-called "modified OECD equivalence scale".

Poverty Gap - measures how much (in percentage) the average consumption expenditure of the poor households is below the threshold of poverty.

Quintile ratio S80/S20 - compares the total equivalent expenditure of the top quintile to that spent by the lowest quintile (20% of the lowest equivalent distribution).